

Türk Halk Müziği Solfej Kitabı

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kâğıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7275-87-3

Kitap Adı

Türk Halk Müziği Solfej Kitabı

Yazar

Serkan ÖZTÜRK

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

MUS000000

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Türkü, Türk Halkının kültürünü anlatan, aktaran ve yaşatan kadim bir geçmişe sahip bir müzik ve edebiyat türüdür. Halk edebiyatının eşsiz şiirlerinin eşsiz halk ezgileriyle buluşması ile ortaya çıkan sayısız sözlü Türk Halk Müziği eserinin yanı sıra, çok sayıda çalgı ve oyun müziği, Türk kültürünün büyük bir unsuru olarak yaşamaktadır. Türk Halk Müziği, geniş bir coğrafyada varlığını sürdürürken okullarda da çeşitli boyutlarda ve seviyelerde öğretilmektedir.

Bilinmelidir ki; bir müzik türünün karakterine uygun bir biçimde icra edilebilmesi için öncelikle icracılar, seslendirdiği müzik türünün özelliklerini yeterli olarak bilmeli ve bunun ötesinde duymalıdır. Duymak, yalnızca işitmek değildir. İşitmek ise, duymanın sadece bir parçasıdır. Bir müziği duymak; onu anlamak, anlamlandırmak ve onunla duygulanmaktır.

Müzikle mesleki olarak ilgilenenlerin, teori ve uygulamada diğer ilgililere göre daha yetkin olmaları beklenmektedir. Solfej uygulamaları da, bu teori ve uygulama boyutlarının bir bölümüdür. Ben de, hayatımda

büyük yer tutan Türkülerin, ezgi ve usûllerini çalıştıran, bunlara alıştırıran, kulak dolgunluğu ve icraya yönelik bir hazırlık aşaması olan “Türk Halk Müziği Solfej Kitabı” adlı bu çalışmamı faydalı olması umuduyla tüm ilgililerle paylaşmak istedim. Hayatınızda Türkülerin eksik olmaması dileğiyle...

Dr. Serkan ÖZTÜRK

Bu toprakların sesini ilk duyduğum kişi, canım Annem'e

Radyosunda Türkülerin hiç susmadığı canım Babam'a

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ iii

KİTAP HAKKINDA ix

BÖLÜM 1

TEMEL KAVRAMSAL BİLGİLER 2

TÜRK HALK MÜZİĞİ 2

SOLFEJ ve EĞİTİMİ 10

BÖLÜM 2

TEORİK HUSUSLAR 22

BÖLÜM 3

THM SOLFEJ EZGİLERİ 44

KAYNAKÇA 97

KİTAP HAKKINDA

Müzik eğitimi veren birçok okulda Batı Müziği solfej çalışmaları yapılmakta ve bunun için oldukça makul sayıda ve seviyede kaynağa ulaşmak mümkün olabilmektedir. Ancak Türk Halk Müziği alanında var olan solfej kaynaklarının her iki bakımdan da oldukça sınırlı olduğunu söylemek mümkündür. Buradan hareketle alana katkı sağlamasını ve çeşitlilik kazandırmasını umut ettiğim bu kitabı kısaca tanıtmak isterim.

Öncelikle; bu kitap, bir teori veya kuramı ortaya koymaya çalışan, çoğunluk tarafından kabul gören veya tartışılmakta olan kuramsal konulara odaklı bir kitap değildir. Bu sebeple, kitapta yer alan kavramsal ve teorik bölümlerde temel bilgilere yer verilmiştir. Özelde Türk Halk Müziği'nde doğru solfej yapmaya ve genelde ise solfej yaparken dikkat edilmesi gereken hususlara odaklı bir “*Solfej Kitabı*”dır.

Solfej; kulak eğitimi, eserleri tanımak ve analiz etmek yani deşifre etmek için yapılan bir uygulamadır. Bu kitap, solfej okumanın amaçları doğrultusunda Türk Halk Müziği eserlerinde yer alan ezgileri, usûlleri ve bu usûllerde yer alan tartımları tanımaya ve dolayısıyla bu eserlere yönelik bir

hazırlığı amaçlamaktadır. Kitap içinde, öncelikle Türk Halk Müziği ve Solfej konuları ile ilgili temel kavramsal bilgiler verilmiş ve sonra solfej parçalarını okumaya ve anlamaya dönük bir öğrenme ve hatırlama bölümü olarak teorik hususlar ele alınmıştır. Özellikle “Temel Kavramsal Bilgiler” bölümünde yer alan “Solfej Yaparken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar”ın solfej okumadan önce dikkatlice incelenmesi önemle tavsiye edilmektedir. Son bölümde ise, Türk Halk Müziği’nde çokça karşılaşılan ritmik yapıları, tartımları, ezgi yapılarını, gürlük, ifade ve akış terimlerini ve işaretlerini belirli hızlarda çalıştıran ezgiler bulunmaktadır. Kitapta yer alan ezgiler, lisanslı Mus2 nota yazım programı ile yazılmıştır. Kitabın ebatları, öğrencilerin veya ilgilinin notaları kolaylıkla görebilmesi ve aynı zamanda kitabı yanında kolaylıkla taşıyabilmesi düşünülerek tasarlanmıştır. Tamamı kitabın yazarı tarafından yazılan Türk Halk Müziği türündeki bu özgün ezgiler hazırlanırken, okuyucunun ilerleme süreci düşünülmüş ve bir bıkkınlığa sebebiyet vermemesi amaçlanmıştır. Ayrıca kendi öğrenciliğimde yaptığım gibi, eserlerin çalgılarla icra edilmesi ihtimali de düşünülerek nota yazımında bu durum da göz önünde bulundurulmuştur. Bu kitabın yukarıda belirtilen hususlar

içinde başarıyla okunması durumunda, Türk Halk Müziği eserlerinin notasını okumada, solfejini yapmada veya bir eseri notaya almadaki zorlukların çok büyük ölçüde ortadan kalkmış olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Aksan, D. (2007). *Her Yönüyle Dil* (4. baskı). Ankara: TDK Yayınları.

Berkowitz, S., Fontrier, G., Kraft, L. (1986). *A New Approach to Sight Singing (Third Edition)*. New York: W.W. Norton & Company

Cozzutti, G., Blessano, E., De Biaggio, C., Tomasin, B. & Romero-Naranjob, F.J. (2017). *Body Solfege in The BAPNE Method–Measures and Divisions*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* (237).
<https://www.researchgate.net/publication>

Duygulu, M. (2014). *Türk Müziği Sözlüğü*. Ankara: Pan Yayıncılık

Ekici, S. (2009). *Elazığ Harput Müziği*. Ankara: Akçağ Yayınları

Feyzi, A. (2013). *Keman Öğretiminde Addie Yaklaşımı Esas Alınarak Hazırlanan Öğretim Modelinin Uşşak Ezgilerinin Kemanla Seslendirilmesine Etkileri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Ghezso, M. A. (1993). *Solfege, Ear Training, Rhythm, Dictation and Music Theory (Secand Edition)*. Tuscaloosa and London: The University of Alabama Press

Hakalmaz, O. (2014). *Türküleri Tanıyalım*. Yeni Türkiye Dergisi Türk Mûsikîsi Özel Sayısı (57). Ankara: Yeni Türkiye Stratejik Araştırma Merkezi

Hoşsu, M. (1997). *Geleneksel Türk Halk Müziği Nazariyatı*. İzmir: Peker Kağıt San.

How was Musical Notation Invented. Published by How to Classical. <https://www.wqxr.org/story/how-was-musical-notation-invented-brief-history/>

Hung, Jou-Lu. (2012) *An Investigation of the Influence of Fixed-do and Movable-do Solfège Systems on Sight-Singing*

Pitch Accuracy for Various Levels of Diatonic and Chromatic Complexity. Doctoral Dissertations. 38.
<https://repository.usfca.edu/diss/38>

McNaught, W. N. (1893, Published online:2009). *The History and Uses of The Sol-Fa Syllables*. Proceedings of the Musical Association, Volume 19, 1892 – Issue 1.
https://www.jstor.org/stable/765441?seq=1#metadata_info_tab_contents

Öztürk, O. Murat (2015). *Halk Musikîsi Repertuar İncelemelerinin Makam Nazariyesi Araştırmalarına Yapabileceği Katkılar*. Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikîsi Konservatuarı Dergisi (7). İzmir: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Öztürk, S. (2014). *Ses Eğitiminde Türkü Söylemeye Yönelik Öğretim Modeli ve Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Tuna, K. (2001). *Erzurum Türküleri ve Nazariyatı*. Ankara: Semih Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.